

Závěrečná zpráva o realizaci projektu Centrum terénních programů Královéhradeckého kraje v Kostelci nad Orlicí (1. ledna – 31. prosince 2015)

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název organizace:	Laxus o. s.	IČO:	62695487
Telefon/email:	+420 495 401 565	Email:	laxus@laxus.cz
Statutární zástupce:	Mgr., Ing. Jiří Staniček		
Název projektu:	Centrum terénních programů Královéhradeckého kraje		
Zodpovědná osoba za projekt:	Bc. Artem Vartanyan		
Ulice:	Říční 1252/3A		
Město:	Hradec Králové	PSČ:	500 02
Telefon/email:	775565309, 776626309, 777626309	E-mail:	vartanian@laxus.cz

2. ZÁKLADNÍ INFORMACE O CENTRU TERÉNNÍCH PROGRAMŮ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

2.1. Stručná definice Centra terénních programů

Centrum terénních programů Královéhradeckého kraje (CTP) poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí na území Královéhradeckého kraje za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví.

Terénní pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog a spolupracují s nimi na stabilizaci jejich sociální situace a zdravotního stavu. Klienty podporují ke změně životního stylu.

2.2. Územní vymezení poskytování služeb

V současnosti CTP Královéhradeckého kraje působí celkem v 20 městech Královéhradeckého kraje.

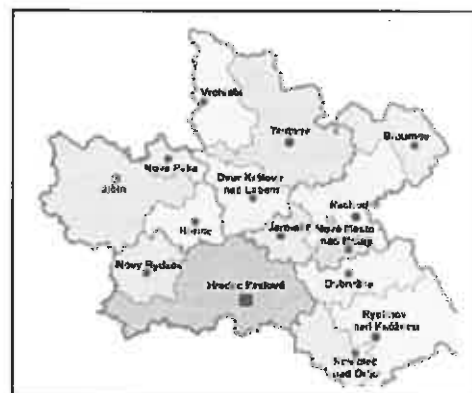
Na **Jičínsku** to jsou města: Hořice, Nová Paka, Jičín.

Na **Náchodsku**: Jaroměř, Nové Město nad Metují, Náchod, Červený Kostelec, Česká Skalice.

Na **Rychnovsku**: Týniště nad Orlicí, Opočno, Dobruška, Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí, Vamberk.

Na **Hradecku**: Hradec Králové, Nový Bydžov.

Na **Broumovsku**: Broumov, Hronov, Police nad Metují, Meziměstí

2.3. Cílová skupina

Uživatelé drog a jiné osoby ohrožené zdravotními a sociálními dopady rizikového chování spojeného s užíváním drog.

Primární cílovou skupinou jsou:

- injekční uživatelé drog (IUD)
- sexuální partneři a partnerky IUD

Sekundární cílovou skupinou jsou:

- neinjekční uživatelé nealkoholových drog
- osoby blízké uživatelům drog (osoby žijící s uživateli drog, sdílející s nimi společné prostory; zároveň do této skupiny patří rodinní příslušníci a osoby jinak vztahově blízké uživatelům drog)

Prioritou je poskytování služeb osobám spadajícím do primární cílové skupiny. Osobám spadajícím do sekundární cílové skupiny jsou služby poskytovány s ohledem na aktuální kapacitu a možnosti centra.

2.4. Základní cíle projektu

Cíle ve vztahu ke klientům:

- vyhledávání uživatelů drog v jejich přirozeném prostředí a jejich navázání na služby CTP
- poskytování služeb vedoucích k minimalizaci rizik spojených s užíváním drog
- ovlivňování životního stylu klientů směrem k bezpečnějšímu užívání drog a ke stabilizaci sociální a zdravotní situace
- odkazování a zprostředkování dalších služeb

Cíle ve vztahu k široké veřejnosti:

- ochrana veřejného zdraví (prevence přenosu viru HIV, hepatitid B, C, sběr pohozených a bezpečná likvidace použitých injekčních stříkaček)
- poskytování objektivních informací v oblasti užívání drog
- rozvíjení spolupráce s dalšími institucemi sociálních a zdravotních služeb

2.5. Základní poskytované služby

a) Vyhledávání problémových uživatelů drog ve městě a monitorování drogové scény

Terénní pracovníci vyhledávají skrytou populaci uživatelů drog přímým kontaktováním na ulici. Získávají informace o drogové scéně od místních obyvatel a také od uživatelů drog, kteří využívají služeb CTP.

b) Sběr odhozeného injekčního materiálu a monitoring rizikových lokalit

Pracovníci CTP vyhledávají lokality s výskytem odhozeného injekčního materiálu, pravidelně je monitorují a sbírají zde odhozený injekční materiál. Tyto lokality terénní pracovníci vyhledávají sami nebo o nich získávají informace od obyvatel města, Městské policie, technických služeb či klientů využívajících služeb CTP.

c) Poradenství pro uživatele drog (zdravotní, sociální, trestně právní)

Terénní pracovníci poskytují uživatelům drog poradenství ze zdravotní, sociální a trestně-právní oblasti. Uživatelé drog často odkazují do zařízení, pro které je jejich konkrétní problém indikován (lékaři, probační a mediační služba, úřad práce apod.), a také jim nabízí asistenci při návštěvě těchto institucí.

d) Výměna injekčního materiálu a distribuce HR materiálu

Princip Harm Reduction (HR) je založen na snižování škod a rizik spojených s užíváním drog.

Výměnou injekčního materiálu uživatelům drog se snižují rizika výskytu infekčních chorob mezi uživateli drog, ale i ostatní populací. Mimo výměny injekčního materiálu terénní pracovníci distribuují tzv. HR materiál (dezinfekce, kondomy apod.), který taktéž zabraňuje šíření infekčních chorob a vzniku žilních onemocnění. Nedílnou součástí výměny injekčního materiálu je informování o zásadách

bezpečnější aplikace a rizicích plynoucích z užívání drog, a to nejen o infekčních chorobách, ale např. o závislostech, psychózách a jiném nebezpečí, které s sebou užívání drog přináší.

e) Před léčebné poradenství a zprostředkování léčby

Terénní pracovníci uživatelům drog poskytují tzv. před léčebné poradenství, během něhož nejen vedou klienty ke splnění požadavků potřebných k nástupu do léčby (kontakt s léčebným zařízením, doklady, životopis apod.), ale také pracují na udržení motivace uživatele drog k léčbě.

Centrum terénních programů poskytuje ještě celou řadu doplňujících služeb, které jsou závislé na potřebách jednotlivých měst, podobě cílové skupiny a změnách v drogové scéně.

f. Výzkumná činnost

Terénní program realizuje především monitorovací činnost za účelem vyhledávání uživatelů drog a popisu drogové scény. Dále pak řádu výzkumných šetření realizovaných prostřednictvím rozhovorů s respondenty (informátory) z řad uživatelů drog i veřejnosti. Metodikou šetření je kombinace zakotvené teorii a výzkumu RAR. Cílem je popis cílové skupiny a její potřeb. Specifikem těchto šetření je možnost okamžité reakce na zjištěnou potřebu. V roce 2015 hlavním cílem výzkumných šetření bylo mapování scény uživatelů marihuany. Dále pak probíhá sběr dat o prodejích injekčních stříkaček v lékárnách.

2.6. Odbornost služeb a personální zajištění

Laxus o. s. je poskytovatelem drogových služeb na území Královéhradeckého kraje již dvacátým rokem. CTP je registrovanou sociální službou a vlastní Certifikát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Tým CTP je složen z pracovníků, kteří mají vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání sociálního či zdravotního zaměření. Jednotliví pracovníci se dále vzdělávají podle svých individuálních vzdělávacích plánů v oboru.

V týmu CTP působilo v roce 2015 šest odborných pracovníků. Tým je odborně veden prostřednictvím intervizních setkání, podléhá pravidelné odborné supervizi 1x za 6 týdnů.

3. INFORMACE O TERÉNNÍM PROGRAMU

3.1. Aktivita realizované v roce 2015

K 31. 12. 2015 bylo do Kostelce nad Orlicí uskutečněno 88 výjezdů. Výjezdy byly pravidelné.

Výjezdy byly zaměřené na klienty – IUD, kteří jsou již do programu zapojeni a v rámci těchto výjezdů jsou poskytovány standardní služby.

Terénní práce s uživateli drog je rovněž zaměřena na odkazování a zprostředkování dalších služeb Laxus. Jde především o Ambulantní centrum Laxus o. s. v Hradci Králové, které poskytuje služby poradenství pro osoby blízké a ambulantní léčbu a doléčování. V případě potřeby odkazujeme a zprostředkováváme léčebné programy i jiných organizací. Jde především o substituční léčbu v Hradci Králové a pobytovou léčbu v různých léčebnách pro návykové nemoci v celé ČR.

Během roku dále proběhla profesní setkání na Městském úřadě a pokračovala spolupráce s Městskou Policií na sběru pohozených stříkaček, kdy CTP přebírá od strážníků nalezené stříkačky k bezpečné likvidaci a současně poskytuje ochranné pomůcky pro sběr tohoto materiálu.

Mimo klientskou práci také probíhá pravidelný monitoring prodeje injekčních stříkaček v lékárnách ve městě. Během roku 2015 se prodalo v kosteleckých lékárnách cca 700 injekčních stříkaček, což je oproti minulému roku pokles (2014 – 850).

Dále se zaměřujeme na monitoring THC scény, který bude probíhat i v roce 2016. Cílem je zmapovat situaci u uživatelů THC, zjistit, jaké mají potřeby a následně se pokusit najít služby, které bychom jim mohli nabídnout. Zjišťuje se, že THC scéna má charakter klasické drogové scény včetně způsobu distribuce vysokopotentních druhů THC. Výzkum probíhá ve všech 3 krajích, kde působí Laxus o.s. Dílčí výstupy z výzkumu byly prezentovány na adiktologických konferencích. Finální výstupy budou prezentovány v roce 2016 i na prezentacích na jednotlivých obcích. Dále bude rozhodnuto, do jaké míry Laxus o.s. je schopen reagovat na zjištěné potřeby uživatelů THC. Metodika výzkumu se zakládá na filozofii RAR (rapid assesment and response), což znamená, že umožňuje okamžitou intervenci směrem k zjištěným potřebám konkrétního informátora. V kontextu práce v obci to znamená, že samotný výzkum se stává kontaktním nástrojem umožňujícím komunikovat s mladými lidmi patřícími do ohrožených cílových skupin.

3.2. Tabulka statistických údajů 2014 - 2015 a jejich interpretace pro Kostelec nad Orlicí:

	2014	2015
Počet výjezdů do Kostelce nad Orlicí	85	88
Počet osob, které využily služeb Centra terénních programů	53	46
Počet osob spadajících do primární cílové skupiny	43	41
- z toho v přímém kontaktu	26	27
- z toho v sekundárním výměnném programu	17	14
- z toho počet nových klientů	5	4
Počet osob spadajících do sekundární cílové skupiny	10	5
Průměrný věk klientů programu	31 let	33 let
Počet kontaktů	293	274
Počet výměn	235	220
Počet vyměněného injekčního materiálu	15.988	17.808
Počet zajištěných pohozených stříkaček (včetně MP KO)	10	2
Počet klientů v dalších službách Laxus o.s./ Semíramis	14	8
- z toho aktivní UD v kontaktním centru Hradec Králové	0	0
- z toho uživatelé drog v ambulantní léčbě AC	8	8
- z toho rodinní příslušníci a partneři v poradenském programu AC	6	0

V oblasti injekčního užívání jsme byli v Kostelci n. O. v přímém kontaktu s 27 aktivními injekčními uživateli. Počet osob zapojených do sekundárního výměnného programu je v současné době

14. Mezi injekčními uživateli se v letošním roce vyskytují ve stejné míře uživatelé opiátů a uživatelé pervitinu. Užívání opiátů jde na vrub tzv. surového opia a opiátových léků. S užíváním heroínu jsme se v Kostelci v roce 2015 nesetkali. Průměrný věk těchto klientů je 33 let.

Počet vyměněných stříkaček se oproti loňskému roku opět podařilo navýšit, což svědčí o tom, že si klienti osvojují postupy bezpečnější aplikace (nesdílení jehel a nepoužívání stříkaček opakovaně). To potvrzují i výsledky testů na HCV. V roce 2015 se podařilo otestovat 7 klientů na žloutenku typu C, všechny s negativním výsledkem.

Opět se podařilo zajistit téměř **100% návratnost vydaného injekčního materiálu**, což považujeme za výrazný pozitivní jev, který ukazuje na bezpečnější chování injekčních uživatelů drog. To potvrzuje i malý počet nálezů pohozených injekčních stříkaček.

V rámci terénní práce byl nejvyužívanější službou výměnný injekční program – 220 výkonů.

Druhou nejčastěji poskytovanou službou bylo základní poradenství zaměřené na zdravotní a sociální komplikace spojené s užíváním drog – 110 výkonů. Dále bylo poskytnuto 221 výkonů nespecifického poradenství v rámci kontaktní práce, kde je zahrnut například i motivační rozhovor.

V rámci monitoringu prodeje injekčních stříkaček v kosteleckých lékárnách se i nadále ukazuje, že malý prodej injekčního materiálu trvá. Podle toho předpokládáme, že naši terénní pracovníci jsou v kontaktu s podstatnou částí injekční drogové scény města.

Služby Laxus o. s. využilo v roce 2015 celkem 54 občanů města Kostelec nad Orlicí. 46 osobám byly služby poskytnuty přímo ve městě a dalším 8 v Hradci Králové.

3.3. Informace o drogové scéně:

Z dosažitelných informací, získávaných především při monitoringu, se dá usuzovat, že injekční drogová scéna ve městech se v průběhu dalšího roku působení CTP zásadně nezměnila.

3.4. Nalezený injekční materiál v roce 2015

V Kostelci nad Orlicí bylo zajištěno a bezpečně zlikvidováno 2 kusy nalezených injekčních stříkaček. V Týništi nad Orlicí nebyla nalezena žádná injekční stříkačka. To vypovídá o faktu, že se klienti chovají v oblasti užívání drog zodpovědně a bezpečně likvidují injekční materiál v CTP.

3.5. Závěr

Působení CTP ve městech Kostelec nad Orlicí a Týniště nad Orlicí má dlouholetou tradici. Daří se nám postupně získávat důvěru injekčních uživatelů drog skryté drogové scény. Máme zde rozvinutou spolupráci v sociální síti i na Městském úřadě a rádi bychom, aby tato spolupráce pokračovala i v dalších letech.

Výhodou je také blízkost a tudíž snadná dostupnost dalších služeb Laxus o. s. v Hradci Králové.

Bc. Artem Vartanyan, v.r.
vedoucí Centra terénních programů Královéhradeckého kraje
www.laxus.cz

